URZĄD MIEJSKI w PAKOŚCI
3158/05
01 LIP. 2005

Bydgoszcz, dnia 30 czerwca 2005 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
Al. Ossolińskich 7
85-950 BYDGOSZCZ
☎ (052) 321-47-70
(052) 321-47-60

P/05/102
LBY-41000-2/05

Sz. P.
Wiesław Kończal
Burmistrz Pakości

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK", Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy skontrolowała Urząd Miejski w Pakości w zakresie przestrzegania wymagań związanych z opłatami dotyczącymi koncesji na wydobywanie wybranych kopalin pospolitych i podstawowych w latach 2002-2004.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 maja 2005 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu Miejskiego w Pakości, zwanego dalej „Urzędem", w zakresie ustawowych wymagań, związanych z uzyskiwanymi dochodami z tytułu wpłacanych przez przedsiębiorców opłat eksploatacyjnych.

1. W latach 2002-2004 eksploatację kopalin pospolitych na terenie Gminy Pakość, zwanej dalej „Gminą", prowadziło 11 przedsiębiorców, w tym 10 wydobywało kruszywa naturalne na podstawie koncesji wydanych przez Wojewodę Kujawsko-

Pomorskiego oraz 1 przedsiębiorca torf leczniczy na podstawie koncesji wydanej przez Starostę Inowrocławskiego. Z tytułu wnoszonych opłat eksploatacyjnych Gmina uzyskała w tym okresie przychody w ogólnej kwocie 520,4 tys. zł, w tym 168,5 tys. zł w 2002 r., 175,4 tys. zł w 2003 r. oraz 176,5 tys. zł w 2004 r. Udział dochodów z tego tytułu w dochodach własnych Gminy wynosił 2,59 % w 2002 r., 2,44 % w 2003 r. i 2,41 % w 2004 r.

2. W Urzędzie nie egzekwowano od przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wydobywania kopalin pospolitych obowiązku przedstawiania kopii dowodów dokonywanych wpłat opłaty eksploatacyjnej, wymaganego art. 84 ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96 ze zm.), zwanej w dalszej treści „ustawą Pgg". Na 99 wymaganych wpłat opłaty eksploatacyjnej, dokonanych w latach 2002-2004, w ustawowym terminie przekazano do Urzędu tylko 33 kopie dowodów wpłat (33,3 %), a 42 kopie tych dowodów (42,4 %) przekazano z opóźnieniem (od 1 do 279 dni). W 24 przypadkach (24,3 %) 6 (z 11) przedsiębiorców nie zrealizowało ww. obowiązku. Natomiast w 8 (z 75) przypadkach przedsiębiorcy przekazali inne niż kopie dowodów wpłat dokumenty (wyciągi bankowe, polecenia transmisji).

3. W niedostatecznym stopniu egzekwowano w Urzędzie wynikający z art. 84 ust. 9 ustawy Pgg obowiązek przedstawiania Gminie w ustalonych terminach przez przedsiębiorców informacji dotyczącej opłat eksploatacyjnych. Ponadto nie sprawdzano i nie weryfikowano prawidłowości ich sporządzania. Przedsiębiorcy wydobywający kopaliny zobowiązani byli w latach 2002-2004 dostarczyć 107 informacji o wydobyciu kopalin i naliczonej opłacie eksploatacyjnej a przekazali tylko 100 informacji. Do zakończenia kontroli NIK nie przekazało 7 informacji 3 przedsiębiorców, w tym 3 za I i II kwartał 2002 r. oraz 4 za II i III kwartał 2004 r. W Urzędzie na 97 objętych badaniem informacji tylko w 2 przypadkach udokumentowano datę ich wysłania (przez załączenie koperty), na 81 (83,5 %) odnotowano datę wpływu a na 16 (16,5 %) brak było jakiejkolwiek adnotacji o wpływie. Z ww. 81 informacji z odnotowaną datą wpływu w obowiązującym terminie przekazano do Urzędu tylko 35 (43,2 %). Pozostałe 46 informacji (56,8 %) wpływało do Urzędu z opóźnieniem od 1 do 310 dni. Pomimo przesyłania przez przedsiębiorców informacji z opóźnieniem, w Urzędzie nie podejmowano żadnych udokumentowanych działań w celu wyegzekwowania od nich realizacji tego obowiązku.

Bezkrytycznie przyjmowano w Urzędzie informacje sporządzone przez przedsiębiorców niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów druków informacji dotyczącej opłaty eksploatacyjnej za wydobytą kopalinę ze złoża (Dz. U. Nr 153, poz. 1773). Nieprawidłowości

stwierdzono w 31 (32 %) informacjach, w tym w 13 niewłaściwie określono nazwę kopaliny, w 11 ujęto łącznie dane i wyliczenia dotyczące kopaliny podstawowej i kopaliny towarzyszącej, w 10 nie ujęto nazwy złoża i w 3 numeru koncesji.

W 8 (8,2 %) informacjach za I-III kwartał 2004 r. dotyczących 27.433,76 zł przedsiębiorcy dokonali wyliczenia opłaty eksploatacyjnej za wydobytą kopalinę towarzyszącą niezgodnie z art. 84 ust. 3 ustawy Pgg oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1746 ze zm.). W 7 informacjach wykazano nieprawidłowe kwoty stawki opłat eksploatacyjnych, a w 1 nieprawidłowo dokonano wyliczenia tej opłaty. W stosunku do obowiązujących przepisów wyliczenia te były niezgodne o kwotę 2.529,32 zł. W 2 przypadkach korekty tych naliczeń na kwotę 2.430,30 zł zostały dokonane przez przedsiębiorców.

4. W Urzędzie nie prowadzono bieżącego monitorowania wpływów z tytułu opłat eksploatacyjnych. Ponadto nie prowadzono bazy danych, obejmującej przedsiębiorców zobowiązanych do wnoszenia ww. opłat, pomimo, że w Referacie Komunalno-Inwestycyjnym, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu posiadano dokumentację umożliwiającą jej wprowadzenie (decyzje, koncesje, opinie itp.).

5. W latach 2002-2004 dziewięciu przedsiębiorców dokonało wpłat 331.742,74 zł opłaty eksploatacyjnej (64,1 % wpłaty ogółem) po określonym w art. 84 ust. 9 ustawy Pgg terminie, przy czym opóźnienie we wpłacie wynosiło od 1 do 492 dni. Np. przedsiębiorca K. Janiszewski Benz-Krusz Rybitwy posiadał zaległości we wpłacie od 19 lutego 2001 r. do 17 kwietnia 2004 r., w łącznej kwocie 50.145,28 zł, a Bydgoskie Kopalnie Surowców Mineralnych w Bydgoszczy od 7 grudnia 2001 r. do 25 lipca 2003 r., na łączną kwotę 51.095,47 zł. Kwota należnych z tego tytułu odsetek, wynosiła łącznie 21.507,31 zł. Z ww. 9 przedsiębiorców 3 z własnej inicjatywy naliczyło i dokonało wpłaty odsetek za zwłokę na łączną kwotę 7.394,34 zł. W stosunku do pozostałej kwoty 14.112,97 zł odsetek nie podjęto w Urzędzie żadnych czynności w celu ich naliczenia i wyegzekwowania. Pomimo tego, że przedsiębiorcy nie występowali o odroczenia terminu płatności, rozłożeniu ich na raty lub o umorzenie należności z tytułu opłaty eksploatacyjnej, Burmistrz Pakości nie korzystał z uprawnień określonych w dziale III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60) i nie podejmował działań egzekucyjnych przysługujących mu w stosunku do zaległości w tej opłacie jako organowi podatkowemu.

6. W Urzędzie w 2002 r. niezgodnie z zasadami ustalonymi przepisami art. 6 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.) prowadzono ewidencję przypisów i wpłat opłaty eksploatacyjnej, stanowiącą księgę rachunkową pomocniczą. W ewidencji tej dopiero 31 marca 2002 r.

ujęto przypisy i nadpłatę tej opłaty naliczonej za lata 2000-2001, w łącznej kwocie 30.816,90 zł, ustalone 7 decyzjami Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 2001 r. Decyzje te wpłynęły do Urzędu w okresie od 6 maja do 10 grudnia 2001 r. Kwota ta nie została ujęta w ewidencji należności na koniec 2001 r. Ponadto podwójnie ujęto w ewidencji przypis opłaty za I kwartał 2002 r. od 2 przedsiębiorców, zawyżając go o 7.189,78 zł. Korekty tych przypisów dokonano dopiero 31 grudnia 2003 r. W rozumieniu przepisów art. 24 ww. ustawy o rachunkowości ewidencja ta nie była prowadzona na bieżąco, bezbłędnie oraz sprawdzalnie i była nierzetelna.

Dokumenty księgowe dotyczące opłaty eksploatacyjnej, za okres od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2004 r., sporządzano niezgodnie z obowiązującą w Urzędzie instrukcją obiegu dokumentów, nie odnotowując w nich m.in. faktu dokonania kontroli i nie uzyskując zatwierdzenia przez Skarbnika Gminy naniesionej dekretacji. Pomimo wniesionych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Bydgoszczy uwag, przekazanych w uchwale z 26 listopada 2002 r., nie wykorzystano ich do korekty sprawozdania Rb-27S za 2002 r., w którym dane dotyczące dochodów z tytułu opłaty eksploatacyjnej ujęto w dziale 900, rozdział 90095, § 46, zamiast zgodnie z obowiązującą klasyfikacją budżetową, w dziale 756, rozdział 75619, § 046.

Za powstanie opisanych wyżej nieprawidłowości odpowiedzialna była zatrudniona do 31 sierpnia 2004 r. Skarbnik Gminy Pani Bożena Wysocka, nierealizująca przypisanych jej w regulaminie organizacyjnym Urzędu zadań. Sprzyjał temu niewłaściwy nadzór nad jej pracą ze strony Pana Burmistrza, jak i brak określenia zadań w tym zakresie w dokumentach organizacyjnych Urzędu i przydzielenia ich konkretnym pracownikom.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Monitorowanie i egzekwowanie od przedsiębiorców wpłat z tytułu opłat eksploatacyjnych w określonym przepisami terminie oraz terminowego wpływu prawidłowo sporządzanych informacji i kopii dowodów wpłat tej opłaty.
2. Podejmowanie w stosunku do przedsiębiorców opóźniających dokonywanie wpłat opłaty eksploatacyjnej przewidzianych przepisami działań windykacyjnych, w tym także egzekwowanie należnych odsetek za zwłokę.
3. Wyegzekwowanie od przedsiębiorców należnych Gminie odsetek za zwłokę z tytułu nieterminowej wpłaty opłat eksploatacyjnych w latach 2001-2004, w łącznej kwocie 14.112,97 zł.
4. Zaprowadzenie bazy danych obejmującej przedsiębiorców zobowiązanych do wnoszenia opłat eksploatacyjnych i bieżące jej aktualizowanie.

5. Ustalenie szczegółowych zadań i obowiązków z zakresu spraw związanych z dochodami z tytułu opłat eksploatacyjnych i przypisanie ich pracownikom Urzędu.
6. Zapewnienie skutecznego nadzoru nad realizacją obowiązków związanych z uzyskiwaniem dochodów z opłaty eksploatacyjnej oraz właściwym prowadzeniem ewidencji księgowej tych dochodów.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn nie podjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Burmistrzowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Bydgoszczy
z up. inż. Jerzy Mierzejewski
wicedyrektor